

POSTANOWIENIE

Dnia 26 listopada 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt (przewodniczący)

SSN Krzysztof Staryk

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (sprawozdawca)

w sprawie z protestu wyborczego W. S.

przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej,

przy udziale:

1) Prokuratora Generalnego,

2) Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

3) Przewodniczącego Okręgowej Komisji Wyborczej w W.,

po rozpoznaniu na posiedzeniu w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 26 listopada 2015 r.,

postanawia:

**wydać opinię, że zarzuty protestu są zasadne, jednak
stwierdzone naruszenia nie miały wpływu na wynik wyborów.**

UZASADNIENIE

W. S. w ustawowym terminie wniósł protest przeciwko ważności wyborów do Sejmu i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. Protest został oparty na zarzutach: 1) wyniesienia połowy nieostemplowanych kart z lokalu wyborczego do innego pomieszczenia w Okręgowej Komisji Wyborczej nr [...] w L.; 2) opuszczaniu przez zastępcę przewodniczącego Komisji, J. B., lokalu wyborczego wielokrotnie i bez uzasadnienia; 3) znalezienia się w urnie wyborczej 27 kart do Sejmu i 30 kart do

Senatu więcej niż wskazywały na to podpisy wyborców na liście w Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w L.; 4) pominięciu w protokole głosowania faktu, że w lokalu wyborczym był mąż zaufania oraz informacji o przeprowadzonym głosowaniu i wydanym zarządzeniu w przedmiocie wyniesienia połowy kart do innego pomieszczenia.

Prokurator Generalny wyraził pogląd, że wniesiony protest wyborczy w zakresie dotyczącym braku rzetelnego i pełnego udokumentowania w spisie wyborców przez Obwodową Komisję Wyborczą nr [...] w L. w Okręgu Wyborczym nr [...] ilości wydanych kart do głosowania do Sejmu i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej jest zasadny, ale nie miał wpływu na wynik wyborów. Co do pozostałych zarzutów stwierdzono, że wskazywane przez wnoszącego protest nieprawidłowości w wykonywaniu obowiązków przez członków Obwodowej Komisji Wyborczej, nawet gdyby przyjąć ich wiarygodność, nie mogą być uznane za uzasadnione zarzuty w rozumieniu art. 82 § 1 Kodeksu wyborczego.

Państwowa Komisja Wyborcza zajęła stanowisko, że jeżeli podniesione w proteście zarzuty są zasadne, to naruszenie przepisów nie miało wpływu na wynik wyborów.

Okręgowa Komisja Wyborcza w W. stwierdziła, że protest wyborczy nie spełnia warunków określonych w art. 82 Kodeksu wyborczego i nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż zarzucane w nim uchybienia nie miały wpływu na wynik wyborów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W myśl art. 100 ust. 3 ustawy z dnia 2 kwietnia 1997 r. - Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 78, poz. 483), zasady i tryb zgłaszania kandydatów i przeprowadzania wyborów oraz warunki ważności wyborów określa ustawa. Z kolei zgodnie z art. 101 ust. 2 Konstytucji RP, wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyborów na zasadach określonych w ustawie. Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (Dz.U. Nr 21, poz. 112 ze zm.) w art. 82 § 1 stanowi, że przeciwko ważności wyborów protest może być wniesiony z powodu: dopuszczenia się

przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów (pkt 1) lub naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów (pkt 2). Zasady rozpatrywania protestów przeciwko ważności wyborów do Sejmu określone zostały w art. 241 i następnych Kodeksu wyborczego i z mocy art. 258 tego Kodeksu znajdują zastosowanie również do protestów przeciwko ważności wyborów do Senatu.

Z twierdzeń wnoszącego protest wynika, że kwestionuje on prawidłowość przygotowania i przeprowadzenia głosowania oraz ustalenia jego wyników z uwagi na naruszenie przez Obwodową Komisję Wyborczą nr [...] w L. przepisów w tym zakresie. Podniesione w proteście zarzuty są zasadne.

Zgodnie z art. 52 § 2 Kodeksu wyborczego - po okazaniu przez wyborcę dokumentu umożliwiającego stwierdzenie jego tożsamości - otrzymuje on kartę do głosowania, opatrzoną pieczęcią obwodowej komisji wyborczej, co potwierdza własnym podpisem w przeznaczonych na to rubryce spisu wyborców. Stosownie do art. 70 § 2 tego Kodeksu, obwodowa komisja wyborcza ustala, na podstawie spisu wyborców, liczbę osób uprawnionych do głosowania oraz liczbę wyborców, którym wydano karty do głosowania. W myśl art. 71 § 3 Kodeksu, jeżeli liczba kart ważnych do głosowania wyjętych z urny jest mniejsza lub większa od liczby kart wydanych, komisja podaje w protokole przypuszczalną przyczynę tej niezgodności. Z protokołu głosowania w obwodzie, sporządzonego przez Obwodową Komisję Wyborczą nr [...] w L. wynika, że różnica pomiędzy ilością wydanych kart do głosowania do Sejmu i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej a ilością kart oddanych „wynika prawdopodobnie z powodu wydania podwójnych kart do głosowania lub niedopilnowania przez członków komisji obowiązku złożenia podpisu w spisie wyborców”. Stanowi to o niewątpliwym naruszeniu art. 52 § 2 Kodeksu wyborczego. Biorąc jednak pod uwagę wyniki głosowania w okręgu wyborczym nr [...] nie miało to wpływu na ostateczny wynik wyborów. Jak bowiem wynika z wyników głosowania w tym okręgu, Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość osiągnął 190.355 głosów (38,80% głosów ważnie oddanych) i uzyskał 6 mandatów poselskich, Komitet Wyborczy Platforma Obywatelska uzyskał 123.227 głosów

(25,12% głosów ważnie oddanych) i 4 mandaty poselskie; Komitet Wyborczy Nowoczesna - 49.098 głosów (8,31% ważnie oddanych głosów) i 1 mandat poselski; Komitet Wyborczy „Kukiz'15” - 35.418 głosów (7,22% ważnie oddanych głosów) i 1 mandat poselski. Z kolei różnica w liczbie głosów pomiędzy kandydatem, który uzyskał mandat z najniższą liczbą głosów w ramach danego komitetu a kolejnym kandydatem z tej listy, który uzyskał największą liczbę głosów wynosiła odpowiednio: 864 głosy w przypadku KW Prawo i Sprawiedliwość; 1.716 głosów w przypadku KW Platforma Obywatelska; 9.052 głosy w przypadku KW Nowoczesna; 12.741 głosów w przypadku KW Wyborców „Kukiz'15”. Natomiast różnica pomiędzy dwoma zgłoszonymi w tym okręgu kandydatami do senatu wyniosła 12.632 głosy. Oznacza to, że nawet gdyby wszystkie głosy wynikające z różnicy między kartami do głosowania wyjętymi z urny a wydanymi, były ważne i oddane na tego samego kandydata, nie mogłoby to mieć wpływu na wynik wyborów.

Zasadnie podnosi wnoszący protest, że doszło do naruszenia procedury związanej z postępowaniem z kartami do głosowania. W myśl art. 161 § 1 Kodeksu wyborczego, Państwowa Komisja Wyborcza wydaje wytyczne wiążące komisarzy wyborczych i komisje wyborcze niższego stopnia oraz wyjaśnienia dla organów administracji rządowej i organów jednostek samorządu terytorialnego, a także podległych im jednostek organizacyjnych wykonujących zadania związane z przeprowadzeniem wyborów, jak i dla komitetów wyborczych oraz nadawców radiowych i telewizyjnych. Zgodnie z pkt 20 ppkt 3 wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych dotyczących zadań i trybu przygotowania oraz przeprowadzenia głosowania w obwodach głosowania utworzonych w kraju w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej o do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 25 października 2015 r., stanowiących załącznik do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 25 września 2015 r. (M.P. z 2015 r., poz. 1008), w celu uniknięcia wydania wyborcy karty nieważnej zalecono ostemplowanie wszystkich kart do głosowania przed otwarciem lokalu, tj. przed godziną 7.00, a w razie niemożności wykonania tej czynności przed rozpoczęciem głosowania - ostemplowanie kart bezpośrednio po godzinie 7.00, możliwie przed rozpoczęciem ich wydawania wyborcom. Po ostemplowaniu wszystkich kart

pieczęcią komisji należało je wraz z pieczęcią komisji odpowiednio zabezpieczyć. Niewykonanie powyższego zalecenia oraz przeniesienie nieostemplowanej części kart do pomieszczenia innego niż lokal wyborczy stanowiło naruszenie wytycznych Państwowej Komisji Wyborczej, którymi Obwodowa Komisja Wyborcza była związana z mocy art. 161 § 1 Kodeksu wyborczego.

Stosownie do art. 42 § 3 Kodeksu wyborczego, od chwili rozpoczęcia głosowania aż do jego zakończenia w lokalu wyborczym muszą być równocześnie obecne co najmniej 3 osoby wchodzące w skład obwodowej komisji wyborczej, przy czym jedną z nich powinien być przewodniczący komisji lub jego zastępca. Wymaganie to oznacza stałe przebywanie tych osób w pomieszczeniu, w którym znajduje się urna. Opuszczanie lokalu wyborczego przez zastępcę przewodniczącego Obwodowej Komisji Wyborczej pod nieobecność jej przewodniczącego stanowiło zatem naruszenie powołanego wyżej przepisu.

Z kolei umieszczenie w sporządzonych przez Obwodową Komisję Wyborczą protokołach głosowania błędnej informacji o „braku mężów zaufania w obwodzie” oraz nieumieszczenie informacji o zarządzeniu dotyczącym przeniesienia nieostemplowanej części kart do innego pomieszczenia stanowiło naruszenie art. 75 § 4 Kodeksu wyborczego, zgodnie z którym w protokole podaje się czas rozpoczęcia i zakończenia głosowania oraz omawia zarządzenia i inne podjęte decyzje, jak również inne istotne okoliczności związane z przebiegiem głosowania.

Stwierdzone naruszenia z uwagi na ich charakter nie miały jednak wpływu na wynik wyborów, co zresztą nie jest przez wnoszącego protest podnoszone.

Z powyższych względów wydano opinię jak w sentencji postanowienia na podstawie art. 242 § 1 i 2 Kodeksu wyborczego.